

Propozycja poprawki nr _____ do ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, ustawy o ochronie baz danych oraz ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (druk nr 111)

W art. 1 w pkt 17:

- a) polecenie nowelizacyjne otrzymuje brzmienie: „w art. 70 w ust. 2¹ w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:”,
- b) w pkt 5 średnik zastępuje się kropką,
- c) skreśla się pkt 6.

Uzasadnienie poprawki nr _____:

Poprawka ma na celu przywrócenie zmian w art. 70 ust. 2¹ ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (PrAut) do kształtu zgodnego z przedłożeniem rządowym, czyli dodanie tam wyłącznie punktu 5.

Punkt 6 został bowiem dopisany w drodze poprawki poselskiej, bez przeprowadzenia Oceny Skutków Regulacji, konsultacji publicznych ani zbadania jego zgodności z prawem Unii Europejskiej; wprowadzeniu punktu 6 wyraźnie sprzeciwiał się rząd. W świetle ugruntowanego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego (K 37/03, K 45/05) tryb, w jakim wprowadzono punkt 6 do art. 70 ust. 2¹ PrAut, zwłaszcza z uwagi na doniosłość płynących z tego konsekwencji, musi budzić wątpliwości natury konstytucyjnej. Konstytucja nie dopuszcza bowiem omijania inicjatywy ustawodawczej, poprzez wprowadzanie do projektu nowości normatywnych na etapie sejmowym, poprzez poprawki poselskie.

Dodanie punktu 6 oznaczałoby, że korzystający z utworu audiowizualnego na polu eksploatacji reemitowanie miałyby wypłacać za pośrednictwem OZZ stosowne wynagrodzenie współtwórcom utworu audiowizualnego oraz artystom wykonawcom (rzędu kilkudziesięciu milionów złotych rocznie), choćby przenieśli już oni swoje prawa (vide domniemania przeniesienia praw na producenta utworu audiowizualnego w art. 70 ust. 1 PrAut i art. 87 PrAut) i to pomimo już uiszczanych przez tych korzystających wynagrodzeń za pośrednictwem OZZ (w samym 2022 roku było to ok. 200 milionów złotych). Takie wynagrodzenie miałyby być ponadto płatne ponownie od tych samych programów, za które pobrane zostały już tantiemy od nadawców. Dochodziłoby zatem do dublowania opłat.

W przeciwieństwie do punktu 5, który dopiero ustanowi obowiązkowe pośrednictwo OZZ w pobieraniu wynagrodzeń za VOD, punkt 6 stanowi więc nadregulację. Już obecnie art. 21¹ ust. 1 PrAut przewiduje obowiązkowe pośrednictwo OZZ w zawieraniu umów na reemitowanie. To pole eksploatacji jest przy tym przedmiotem regulacji szczególnej w prawie Unii Europejskiej, w postaci dyrektywy 93/83/EWG oraz także wdrażanej niniejszą ustawą dyrektywy 2019/789. Pomimo, że ustanawiają one obowiązkowe pośrednictwo OZZ w zakresie reemitowania, to nie zastrzegają go do wypłaty dodatkowego wynagrodzenia dla niektórych uprawnionych, ani nie ustanawiają prawa do takich wynagrodzeń z tytułu reemitowania. Co więcej, proponowane brzmienie art. 70 ust. 2¹ pkt 6 PrAut, z uwagi na art. 18 ust. 3 PrAut, może być niezgodne z art. 5 ust. 1 dyrektywy 2019/789 w zakresie, w jakim uniemożliwia przeniesienie na nadawcę całości praw współtwórców i artystów wykonawców do ich wkładu w utwór audiowizualny. Na wadliwość takiego rozwiązania zwracała uwagę Komisja Europejska już w 2002 roku w raporcie ze stosowania dyrektywy 93/83/EWG, która zawiera analogiczne regulacje dot. reemitowania, co dyrektywa 2019/789.